

Σχόλιον

Bysantin tutkimuksen seura ry:n jäsenlehti
Medlemsblad för Sällskapet för Bysantinsk Forskning rf.

1/2001

Σχόλιον α' ζφη '
(Skholion 1/7508)

Sisälllys

Puheenjohtajan tervehdys	1
Päätoimittajan tervehdys	2
Tulevaa ohjelmaa	3
Skholiastes	6
Kesäkauden iatrosafia	9

Julkaisija /utgivare:

Bysantin tutkimuksen seura ry/Sällskapet för Bysantinsk Forskning rf

Päätoimittaja:

Mika Hakkarainen

puh 191 24511

ja 050 338 4204

e mail mika.hakkarainen@helsinki.fi

Arvoisa Bysantin tutkimuksen seuran jäsen!

Kädessäsi on uunituore Seuran jäsenlehti *Skholion*. Toivomme, että sen välityksellä voimme entistä paremmin tiedottaa jäsenkunnallemme ja muillekin Bysantista ja bysanttilaisesta kulttuurista kiinnostuneille ajankohtaisista tapahtumista, esitelmistä, kokousraporteista ja koulutusmahdollisuuksista Bysantin tutkimuksen saralla. Jäsenlehtemme päätoimittajana toimii FL Mika Hakkarainen.

Tämä jäsenlehti haluaa löytää kohderyhmäkseen kaikki ne henkilöt, jotka haluavat tietää enemmän, mitä kansainvälisellä ja kansallisella saralla keskustellaan Bysantista ja bysantinistiikasta. Bysantinistiikkahan on akateeminen humanistinen tiede, joka tutkii bysanttilaista kulttuuria lähinnä filologian ja historian mutta myös taidehistorian ja arkeologian metodein. Omana tieteenalan traditionaan bysantinistiikkaan liittyy kreikkalainen patristiikka sekä idän kirkon ja sen teologisen tradition tutkimus. Seuran tavoitteena on tämän jäsenlehdyksen avulla ei vain koota yhteen sekä Bysantin tutkimuksen piirissä työtä tekevät tutkijat vaan ennen kaikkea edistää bysanttilaisen kulttuurin tuntemusta ja pyrkiä arvioimaan sen vaikutusta koko eurooppalaisen kulttuurin kehitykselle. Suomen yliopistoissa bysantinistiikka ei edelleenkään ole oppiaineena edustettuna, joten tieteenalaa edustaa maassamme Suomen Bysantin tutkimuksen seura, joka on kansainvälisen *Association des études byzantines* jäsen.

Uusi jäsenlehtemme etsii vielä muotoaan ja kaikki ideat sen kehittämiseksi ovat tervetulleita jäsenkunnalta. Uskoisin, että parhaimmillaan uusi jäsenlehtemme voi olla todella toimiva tiedonkulun väline, jossa ovat edustettuina bysantinistiikan eri tasot, kansainvälinen, kansallinen ja tutkijain sekä asianharrastajien yksilöllinen, ruohonjuuritaso. Toivommeekin jäsenkuntamme aktiivista panosta lehden kehittämiseksi.

Elokuussa 2001 järjestettävän Pariisin kansainvälisen Bysantinistiikan XX konferenssin kynnyksellä haluan toivottaa kaikille Seuramme jäsenille antoisia lukuhetkiä uunituoreen jäsenlehtemme *Skholion* parissa.

KESÄÄ JA KÄRPPÄSIÄ!!!

Matti Kotiranta

Päätoimittajan tervehdys:

Hyvät Bysantin tutkimuksen seuran jäsenet. Käsissänne on vihdoin jo sangen kauan suunniteltu seuran jäsenlehden ensimmäinen numero. Lehden kautta pyrimme informoimaan laajemmin Bysantin-tutkimuksen piirissä, niin kotimaassa kuin ulkomaillakin, tapahtuvasta toiminnasta ja, toivomme, aktivoimaan jäsenkuntaamme. Nimi *skholion* merkitsee konkreettisesti kopistin tai lukijan käsikirjoitukseen tekemää reunamerkintää, kommenttia, tekstin korjausta tms. Laajemmassa merkityksessä se voidaan ymmärtää kommentiksi bysanttilaiseen kultuuriin ja sen tutkimukseen, sillä lehtemme pyrkii seuran toimintaan liittyvän tiedotusfunktion lisäksi tarkastelemaan väliin kriittisestikin vallitsevaa Bysantti-kuvaa. Tätä tarkoitusta varten julkaisemme *Skholiastes* eli kommentaattori-palstaa ja päätoimittaja on päättänyt, että on syytä aloittaa perusteista eli Bysantti-termin taustasta ja siihen liittyvästä problematiikasta. Lehden edelleenkehittelyä jatketaan ja toimitus ottaa mielellään vastaan siihen liittyviä kommentteja (scholia) ja ehdotuksia. Kriittikkiäkin kestämmä rakentavaa sellaista. Olisi hienoa jos saisimme palautetta ja toiveita sisällön suhteen.

Skholionin toimitus elää luonnollisesti bysanttilaisen kalenterin mukaan jossa lasketaan vuosia maailman luomisesta, joka tapahtui siis 1.9. 5509 eaa. joten kuluva vuosi on 7508 jml. Lisäksi on muistettava, että vuodenvaihdetta Bysantissa juhlittiin syyskuun ensimmäisenä¹. Seuraava *Scholion* ilmestyy siis v. 7509 jml.

Helsingissä huhtikuun 21. päivänä kahdeksantena indiktiona, tasavallan presidentti Tarja Halosen toisena hallintovuonna, 7508 jälkeen maailman luomisen.

Mika Hakkarainen

¹Bysanttilaisesta kalenterista ja ajanlaskuun liittyvistä kysymyksistä *Skholiastes* palstalla numerossa 3/7509.

TAPAHTUMAPALSTA:

Bysantin päivä

Lokakuu 10 järjestetään jälleen jo perinteeksi muodostunut Bysantin päivä Tieteiden talolla Kirkkokatu 10 alkaen klo 10.15. Ulkomaialaisina vieraina ovat tällä kertaa prof. Alice-Mary Talbot Dumbarton USA:sta (Oaks Center for Byzantine Studies) ja prof. Jan Olof Rosenqvist Ruotsista (Uppsala Universitet, Institutionen för klassiska språk). Esitelmöntikielenä englanti ja esitelmät julkaistaan Acta Byzantina Fennicassa..

Bysantin kevät

Keväällä 2002 on vuorossa pelkästään kotimaisin voimin seuran vuosikokouksen yhteydessä järjestettävä päivän kestävä symbosion, jossa esitelmöntikielenä ovat suomi ja ruotsi. Teemasta ja ajankohdasta lisää syksyn Skholionissa.

Matka

Bysantin tutkimuksen seura on mukana järjestämässä kahta kulttuurimatkaa keväällä 2002. Ensimmäinen suuntautuu Venetsiaan ja alustava ajankohta on 6.04.-13.04. Toisen on teemana on renessanssin merkittävimpiä arkkitehtejä A. Palladio ja hänen piirtämänsä rakennukset Venetossa ja se järjestetään heti seuraavalla viikolla 14.4.-21.4. Matkan keskipiste on Padova, josta käsin tehdään retket Vicenzaan, Venetsiaan ja Veneton alueen villoihin ja tutustutaan Palladion merkittävimpiin luomuksiin. Kummallakin matkalla asiantuntijaoppaina toimivat Timo Tuomi Rakennustaiteen museosta ja Mika Hakkarainen Helsingin yliopistosta. Timo Tuomi on venetsialaisen arkkitehtuurin ja Mika Hakkarainen kulttuurihistorian asiantuntija.

Erinäisistä syistä johtuen, mm. reittilennoista ja ylipäänsä hotellien kalleudesta alueella, matkojen hinnat nousevat varsin korkeiksi, 7 000-8 000 FIM. Kummankin matkan lopullinen hinta selviää syksyyn mennessä. Hinta kattaa reittilennot Hki-Frankfurt-Venetsia-Frankfurt-Helsinki, sekä hotellimajoituksen (**Venetsia, ***Padova) aamiaisella (intercontinental). Hintaan eivät sisälly museoiden pääsymaksut. Lisäksi on huomioitava, että v.sta 1998 Venetsian patriarkaatin päätöksellä useisiin kirkkoihin vaaditaan pääsymaksu (v. 2000 se oli 3 000 ITL = n. vajaa 10 FIM). Mikä eurohinta tulee olemaan ei ole vielä tiedossa. Kaikki kirkot eivät kuitenkaan ole maksullisia, mm. basilica San Marco. Matkalle lähtijöitä haluaisimme muistuttaa siitä, että kummallakin matkalla kävellään hyvin paljon ja että liikkuminen varsinkin Venetsian kapeilla ja epätasaisilla kujilla vaatii hyvää fyysistä yleiskuntoa. Paikkoja on 20/matka ja ne järjestetään vain jos ryhmät saadaan kokoon. Lisää matkasta, sen hinnasta, ja muustakin, syksyn **Skholionissa**.

Alustavat ilmoittautumiset: matkatoimisto LOMALINJA, Raili Hakkarainen, puh 03-31403317 ja sähköposti raili.hakkarainen@lomalinja.fi

Pariisin kongressi

Ensi elokuussa viikolla 34 järjestetään XX. kansainvälinen bysantinisti-kongressi ja tällä kertaa Pariisissa. Kongressin virallinen järjestävä taho on siis *Association internationale des études byzantines*, jonka jäsenjärjestö BTSkin on. Suomalaisia osallistujia on jälleen runsaasti kuten viime kerrallakin Kööpenhaminassa. Pienestä jäsenmäärästä huolimatta aktiivisuus on ilahduttavaa. Seuran jäsenkunnasta esitelmöivät toimituksen tietojen mukaan ainakin Jeanette Lindblom, (Helsingfors Universitet), Renè Gothoni (Helsingin yliopisto), Jukka Korpela (Joensuun yliopisto), Veli-Matti Sormunen (Joensuun yliopisto) ja Mika Hakkarainen (Helsingin yliopisto).

Toivottavasti ranskalaiset onnistuvat järjestelyissä paremmin kuin tanskalaiset viisi vuotta sitten. Kööpenhaminan kongressi muistetaan katastrofaalisena, mikään ei tahtonut toimia ja kallis osallistumismaksu herätti närää. Melkoinen osa kongressin varoista käytettiin vielä itä-eurooppalaisten kollegoiden oleskelun kustantamiseksi, mikä sai monet boikotoimaan kongressia. Lisää kiihkeyttä kongressiviikolla aiheutti kreikkalaisten kollegoiden varsin perinteinen kiihkoilu. Ensinnäkin he polemisoivat sitä vastaan, että makedonialaisten kollegoiden sallittiin olla makedonialaisia ja toiseksi katkeruutta heidän keskuudessaan herätti se, että AIEB:n johtokunta kieltäytyi heidän vaatimastaan julkisesta kannanotosta Turkissa liikkuneeseen huhuun, että Hagia Sofiaa Istanbulissa oltaisiin muuttamassa jälleen moskeijaksi. Kreikkalaisten boikotointiuhka jäi lopulta verbaaliselle asteelle. Bysantinistiikalla on siis poliittisiakin ulottuvuuksia ja Scholionin toimitus veikkaakin, että serbien asema Kosovossa ja kysymys bysanttilaisten muistomerkkien suojelusta siellä saattaa nousta Pariisissa esiin.

ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ

Bysantti? Mitä, missä, milloin?

Vuonna 1453 osmanisulttaani Muhammed II. valtasi kolme kuukautisen piirityksen jälkeen Konstantinopolin. Väkivaltaisen lopun saanut poliittinen ja kulttuurinen kokonaisuus oli πολιτεία tai βασιλεία τῶν Ῥωμαίων, roomalaisten politeia/basileia¹, jonka hallitsijan virallinen titteli oli roomalaisten keisari, βασιλεύς τῶν Ῥωμαίων, ja territoriota nimitettiin usein termillä Ῥωμανία.² Asukkaat, kreikkaa puhuvat kristityt ortodoksit, kutsuivat itseään roomalaisiksi (Ῥωμαῖοι). Lännessä Joonian meren itäpuolella asuvia ihmisiä kutsuttu oli jo iät ajat kreikkalaisiksi (*greci*) ja keskiajalla puhuttiin myös Konstantinopolin keisarista tai kreikkalaisten keisarista. Miksi sitten nimitämme keskiaikaista kreikkankielistä sivilisaatiota Bysantiksi ja sitä tutkivaa tieteenalaa bysantinistiikaksi?

Bysantti-termin taustalla on Konstantinopolin paikalla sijainnut 600 eaa. perustettu megaralainen kolonia, *Byzantion*, jonka keisari Konstantinos I Suuri nimesi uudelleen itsensä mukaan siirtäessään residenssinsä sinne vuonna 330 jaa. Konstantinopolin rinnakkaisnimenä Byzantion esiintyi aika ajoin keskiajalla. Nykyisenkaltaisessa käytössä termi Bysantti, kulttuurin ja valtiomuodostelman nimenä, esiintyy ensimmäisen kerran tiettävästi 1580-luvulla augsburgilaisen humanistin Hieronymus Wolfin (1516–1580) aloittamassa mutta keskeneräiseksi jääneessä bysanttilaisten kronikoitsijoiden corpussesta *corpus byzantinae historiae*. Corpus oli Fuggereiden kauppahuoneen tilaama ja tarkoituksena oli kääntää ja painattaa latinaksi Ioannes Zonaraan, Niketas Khoniategen ja Nikeforos Gregoraan kronikat. Teosten esipuheessa Wolf ei perustellut Bysantti-termin valintaa, joten meillä ei ole selkeään aikalaisargumenttia termin käytölle. Mutta hänen suhtautumisessaan tilaustyöhön on jo havaittavissa myöhemmin yleistynyt Bysantin negatiivinen arvottaminen. Attikalaisia puhujia aikaisemmin kääntänyt Wolf ei peittele turhautumistaan kronikoitsijoiden käyttämään kieleen. Nämä kuuluivat *medias aetas*-aikakauteen, "keskiaikaan", joka antiikin kieltä ja kirjallisuutta idealisoiville humanisteille edusti rappeutunutta aikakautta. Lisäksi roomalaisia nämä eivät tietenkään voineet olla, sillä oikea Roomahan sijaitsi Italiassa ja herätti aivan toisentyypisiä miellejhtymiä renessanssin humanisteissa.

Valistusfilosofien kulttuurikritiikissä ja aikakauden historiantkirjoituksessa, paraatiesimerkkinä Edward Gibbonin *Decline and Fall of Roman Empire*, keskiaikaikainen kreikkalainen sivilisaatio oli kristinuskon ja orientaalisen absolutismin

¹Miten *politeia* ja *basileia* on käännettävä on jo hankalampi kysymys. Skholiastes palaa niihin myöhemmissä numeroissa.

²Miksi Modavian ja Valakian nimi nykyään Romania on toinen tarina.

rappeuttama Rooma, joka edusti antiikin kreikkalaisen sivistyksen ja roomalaisen tasavallan ihanteiden vastakohtaa. Näin ollen kreikkalaisuus ja roomalaisuus eivät olleet attribuutteja joita olisi voitu liittää siihen. *Byzanz*, *Byzance* jne alkoi yhä useemmin esiintyä historiallisissa yleisesityksissä kuvaamaan keskiaikaista kreikkalaista kulttuuria. Termin vakiintuminen tapahtui saksankielisellä alueella 1800-luvun kuluessa, ankuroituen kulttuuriterminä jo ennen akateemisen oppiaineen syntyä, esim. Karl Marx kutsui käytti sitä, kun hän argumentoi kristinuskon ja kirkon liian kiinteää yhteyttä valtioon; "Byzantium, der schlechteste Staat", jossa tämä hänen mukaansa oli toteutunut.

Akateemisena oppiaineena ja itsenäisenä humanistisena tieteenä keskiaikaisen kreikkalaisen kielen ja kulttuurin tutkimus sai alkunsa eriytyessä klassisesta filologiasta 1890-luvulla Baijerissa. Karl Krumbacherin työn tuloksena perustettiin Münchenin yliopistoon keskiajan ja modernin kreikankielen professuuri jonka nimeksi yritettiin aluksi kiinnittää *Institut für Mittelgriechische Philologie*. Tässä kuitenkin epäonnistuttiin sillä Bysantti-termi oli jo ehtinyt vakiintua ja nimi jouduttiin vaihtamaan Institut für Byzantinistik'ksi. Laitoksella alettiin julkaista alan ensimmäistä kausijulkaisua, jonka nimeksi muodostui *Byzantinische Zeitschrift* (1892–). Krumbacherin suurtyö eli keskiaikaisen kreikkalaisen kirjallisuuden historia sai nimekseen *Geschichte der byzantinischen Literatur*.³ Näin Bysantti-termi lopulta vakiintui oppiaineen ja tutkimussuuntauksen nimekkeeksi; Byzantistik, Byzantine Studies, Etudes Byzantines, Studi bizantini jne. Tämä ei kuitenkaan tapahtunut täysin ilman vastarintaa. Alan pioneereista englantilainen J. B. Bury ei koskaan hyväksynyt Bysantti-käsitettä vaan käytti termejä *Later Roman Empire* ja *Eastern Roman Empire*⁴. "Mitään 'Bysantin valtakuntaa' ei koskaan syntynyt, Rooma ei lakannut ennen vuotta 1453", julisti J.B.Bury polemisoidessaan sen käyttöä vastaan vuonna 1889.⁵ Termiin on suhtauduttu nurjasti myöhemminkin mutta konvention voima on ollut liian väkevä, joten ajoittaiset yritykset nostattaa keskustelua ovat olleet turhia.

Bysantti on siis moderni länsi-eurooppalainen konventio keskiaikaiselle kreikankieliselle kulttuurille, josta ei haluttu puhua sen oikealla nimellä koska läntinen visio sen luonteesta vastakohtana idealisoidun antiikin Kreikan ja Rooman sivistykselle. Tämä negatiivinen arvottaminen näkyy yhä edelleen Bysantin ja bysanttilaisuuden varsin peioratiivisessa semantiikassa länsi-eurooppalaisissa kielikuvissa; aina välistä voi lehdistä lukea Suomenkin byrokratiaa syyttävän bysanttilaisuudesta.

Tragikoomista ilmiössä on vielä se, että myös nykykreikkalainen kulttuuri omaksui negatiivisen Bysantti kuvan ja termin. Taustalla vaikuttivat kulttuuripoliittiset syyt.

³K. Krumbacher, *Geschichte der byzantinischen Literatur*. (München 1892).

⁴J.B. Bury, *A history of the Later Roman Empire from Arcadius to Irene*. London 1889 ja *A history of the Eastern Roman Empire: from the Fall of the Irene to the accessor of Basil I*. (London 1912).

⁵J. B. Bury, *A history of the Later Roman Empire from Arcadius to Irene* (London 1889).

Roomalaisina Balkanin niemimaan ja Vähä-Aasian kreikankielinen väestö piti itseään v:n 1453 jälkeenkkin. Kun nykyisen Kreikan syntyyn johtanut kapina alkoi Peloponnesoksella v. 1824, ja politisoi läntisessä Euroopassa filhellenismiksi kutsutun suuntauksen, osmani- hallintoa vastaan kapinoivien kreikkalaisten rinnalle riensi runsaasti vapaaehtoisia. Filhellenismin kreikkalaisuus käsitti kuitenkin vain humanismin ja valistuksen idealisoiman antiikin Kreikan ja sen kulttuurin. Länsieurooppalaiset lähtivät mielestään auttamaan jalojen helleenien jälkeläisiä. Asenne aiheutti molemminpuolista hämmennystä. Kapinallisten oli vaikea ymmärtää, miksi läntiset liittolaiset, ja Länsi-Euroopassa koulutetut kreikkalaiset, halusivat kutsua heitä *helleeneiksi*, sillä heidän olivat roomalaisia (*rhomaioi*, *romioi*) ja kristittyjä, kun taas antiikin helleenit pakanoita. Kreikan valtion perustaminen 1832 filhellenismin ihanteiden ja Valistuksen kulttuurikritiikin pohjalle loi kreikkalaiseen kulttuuriin yhä edelleenkin havaittavan ongelman kulttuuriperinteen arvottamisessa. Vallitseva 'bysanttilainen' perinne työnnettiin syrjään ja klassinen antiikki nostettiin nuoren valtion henkiseksi perustaksi. Se oli Kreikan kuninkaskunta (nykyisin tietysti Kreikan tasavalta, *elliniki dimokratia*) ja asukkaat kreikkalaisia (*ellines*), keskiaika ja oli pimeä kausi antiikin sivistyksen ja nyt uudelleen syntyneen hellenismin välissä, jota saattoi hyvin kutsua obskyyristi Bysantiksi kuten Länsi-Euroopassakin. Kuitenkin vielä pitkälle tämän vuosisadan puolelle ihmiset kutsuivat itseään roomalaisiksi alueilla, jonne Kreikan koululaitos ei kunnolla ulottunut.⁶

Mika Hakkarainen

---

⁶XIX kansainvälinen bysantinistiikan kongressi Kööpenhaminassa vuonna 1996 omisti pääsessionsa teemalle *The Identity of Byzantium*. Varsinkin Johannes Koderin, Dion C. Smythen ja Anthony M. Bryerin esitelmät ovat lukemisen arvoisia; Byzantium. Identity, Image, Influence. XIX Internat. Congress of Byzantine Studies. Major Papers (Copenhagen 1996).

Kesäkauden iatrosopiaa

Vaikka "menneisyys on vieras maa", kuten eräs historiantutkija asian ilmaisi, joitakin yhteisiä piirteitä sillä ja nykyajalla kuitenkin on. Yksi tällainen on kiinnostus ruokavalion ja fyysisen hyvinvoinnin yhteyteen. "Kahdentoista kuukauden dieetti" (Περὶ τῆς διαίτης τῶν ἰβ' μηνῶν)¹ on iatrosofinen teksti, joka on säilynyt Wienin kansalliskirjaston käsikirjoituksessa *Codex vindobonensis medicus graecus 32*. Käsikirjoitus sisältää antiikin Kreikan hyvin tunnettujen ja Bysantin vähemmän tunnettujen, useimmiten anonyymien, lääkäreiden terveyden vaalimiseen liittyviä tekstejä. Alla tulevaa kesäkauden ruokavalioon liittyviä hyödyllisiä ohjeita:

Toukokuu

Peskää jatkuvasti päätänne. Syökää viileää ruokaa. Poistakaa veri maksan suonista, syökää fengolia, ja juokaa sen mehua välttääksenne sapan muodostumista <kehoon>.

Kesäkuu

On syytä juoda sekoittamatonta viiniä, lasi joka ilta ja se olkoon valkoista. Syökää lehtisalaattia johon on lisätty viinietikkaa, koska se hyväksi vatsalle.

Heinäkuu

Pidättäytykää yhdynnästä ja <kaikenlaisesta> sukupuolielämästä, älkääkää kuppauttako itseänne, eikä pidä myöskään oksentaa. On hyvä usein syödä salviaa ja ruutaa² sekä juoda raikasta ja puhdasta vettä.

Elokuu

Syökää kirpeän makuisia ruokia ja välttääkää kaalia ja ruohoja. sillä nämä aiheuttavat melankoliaa joka puolestaan kuumetta ja 'malariaa'. Salvia on jälleen suosittelavaa kuin myös veren välttäminen.

Elä kevyesti kesällä. Muistettava tietysti on, että kyseiset suositukset ovat peräisin eri ilmasto-olosuhteista ja ruokakulttuurista kuin omamme joten niiden liian sääntillinen noudattaminen näin pohjoisissa olosuhteissa saattaa tuoda mukanaan yllättäviä sivuvaikutuksia. Joka tapauksessa syksyllä lisää ruumiin nesteiden tasapainoon liittyviä hyödyllisiä ohjeita. BTS ja Skholion toivottavat vähäsateista, mutta ei liian kuivaakaan, ja erittäin vähäinsektistä kesää.

---

¹ Tekstin on julkaissut Antonio Garzya, *Il Mandarino e il Quotidiano. Saggi sulla letteratura tardoantica e bizantina*, s. 299-314. Napoli 1983.

² ῥιζομαζών lienee ruuta suomeksi. Toimitus pahoittelee kasvitieteellisen yleissivistyksen puutetta.

Bysantin tutkimuksen seura
Sällskapet för Bysantinsk Forskning

Tieteidentalo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki

Seuran johtokunta v. 2001

puheenjohtaja Matti Kotiranta
sihteeri Anu Ylläsjärvi
varapuheenjohtaja Martti Leiwo
taloudenhoitaja Tuula Majuri
Jeanette Lindblom
René Gothoni
Mika Hakkarainen

Seuran jäsenyys on avoin kaikille asiasta kiinnostuneille edellyttäen jäsenmaksun maksamista 75 FTM (opiskelijat 35 FTM) seuran tilille Merita 157230-27391 ja yhteistietojen ilmoittamista sihteerille: sähköposti anu.yllasjarvi@helsinki.fi ja puh 040 545 0164.

